

Không phải vì xu thế mở cửa là một nét đặc trưng của thời đại, trên quy mô toàn thế giới, mà bất kỳ một quốc gia nào cũng có thể và cần thiết tham gia vào bất kỳ một tổ chức liên kết kinh tế quốc tế nào.

Mười lăm năm trước đây, VN đã là thành viên chính thức của tổ chức liên kết kinh tế quốc tế Hội đồng tương trợ kinh tế (SEV). Năm năm sau khi tổ chức này giải thể, đến nay VN đang chuẩn bị trở thành thành viên chính thức của tổ chức Hiệp hội các nước Đông Nam Á (ASEAN).

VN có thể gia nhập ASEAN, trước hết vì ASEAN có thể chấp nhận VN do yêu cầu khách quan.

ASEAN là một tổ chức liên kết kinh tế quốc tế đặc thù theo khu vực, vốn sinh sau, để muộn so với nhiều tổ chức khác (1967) đến nay mới chỉ có 6 thành viên (Thái Lan, Malaysia, Indonesia, Philippines, Singapore và Brunei), đều là những nước mới thoát khỏi các ảnh hưởng thuộc địa vào những năm 60 và đang phát triển trên con đường công nghiệp hóa đất nước. Mặc dầu quy mô lãnh thổ và dân số ASEAN lớn hơn 12 nước EEC, nhưng quy mô kinh tế và trình độ phát triển sức sản xuất của ASEAN còn rất khiêm tốn và hạn hẹp. GNP của 6 nước ASEAN chỉ chiếm 2% GNP của toàn thế giới, nhỏ hơn GNP của Canada (nước có quy mô GNP nhỏ nhất trong nhóm G7), dưới 10% GNP của EEC 12 nước và khoảng 12% GNP của nước Nhật. Bình quân GNP theo đầu người của ASEAN 6 nước vẫn nằm dưới mức trung bình của thế giới, mặc dầu Singapore và Brunei có bình quân cao (trên 15.000 USD/người), nhưng 2 nước này chỉ chiếm 1% dân số toàn khối ASEAN mà thôi. ASEAN chỉ mạnh về một số nông sản nhiệt đới (gạo, cao su, cà phê...) và một vài khoáng sản đáng kể như thiếc (35% sản lượng thiếc của TG), dầu lửa. Trừ Singapore có các ngành công nghiệp chế biến hiện đại khá phát triển và tham gia đáng kể vào thị trường thế giới (giá trị hàng xuất khẩu hàng năm trên 95 tỉ USD, bằng nửa khối lượng hàng xuất khẩu của Anh hoặc Pháp); còn các nước thành viên khác đều là những nước nông công nghiệp. Vì vậy, vị trí và vai trò kinh tế của ASEAN trên thị trường thế giới chưa lớn, khả năng cạnh tranh và xâm nhập thị trường chưa mạnh. ASEAN đang muốn mở rộng các mối liên hệ kinh tế và phát huy ảnh hưởng ở khu vực Đông Nam Á và Châu Á - TBD: muốn vậy, không thể không kết nạp thêm các thành viên mới.

Trong khu vực Đông Nam Á 10 nước, đã có 6 nước vào ASEAN; trong 4 nước còn lại (VN, Lào, Campuchia,

và Mianma) rõ ràng VN là đối tượng đáng chú ý nhất để ASEAN kết nạp làm thành viên thứ 7 của tổ chức. VN đứng thứ 2 về dân số, thứ tư về quy mô lãnh thổ trong khu vực Đông Nam Á 10 nước; nền kinh tế đang đổi mới, sức sản xuất đang phát triển với tốc độ nhanh (8,5% bình quân trong 3 năm gần đây) và có nhiều khả năng đuổi kịp trình độ phát triển chung của khu vực. VN với hơn 72 triệu dân, đã hồi phục sau nhiều năm chiến tranh, có sức mua lớn, là một thị trường tiêu thụ đáng kể cho ASEAN trong lúc chưa đủ mạnh để xâm nhập các thị trường khác. Kết nạp VN là tăng thêm sức mạnh kinh tế và khối lượng hàng hóa trao đổi trong khu vực Mậu dịch tự do ASEAN (AFTA - ASEAN Free Trade Area), tạo thêm thế mạnh cho ASEAN hội nhập vào Diễn đàn hợp tác kinh tế Châu Á - Thái Bình

ở mức độ tin cậy có thể đi tới những cam kết trong trao đổi hàng hóa, liên doanh, liên kết cùng có lợi và tạo ra những lợi thế chung cao hơn trong trao đổi quốc gia và khu vực kinh tế khác mạnh hơn.

Tăng cường buôn bán với các nước láng giềng, là cần thiết không phải chỉ vì có nhiều hiệu quả kinh tế mà còn tạo nhiều thuận lợi cho các mối bang giao về chính trị, quân sự, văn hóa, xã hội... Các nước ASEAN nói chung có mức sống vật chất cao hơn VN, có một bước phát triển xa hơn trong nền kinh tế thị trường và hội nhập sớm hơn vào nền kinh tế thế giới. Đó là một yếu tố kích thích VN phải nỗ lực nhiều hơn nữa, học hỏi những kinh nghiệm cần thiết, tháo gỡ trên một sân tập không mấy xa lạ và cách biệt để có thể nhanh chóng hội nhập vào tổng thể

VIỆT NAM - ASEAN CÓ THỂ VÀ CẦN THIẾT

PGS. VĂN THÁI

Dương (APEC - Asia Pacific Economic Cooperation) trong tương lai.

Vào những năm 70, ASEAN có xu hướng chống lại VN. Qua những năm 80, trước thiện chí hòa bình xây dựng và phát triển đất nước của VN, ASEAN đã bày tỏ thiện cảm, muốn "biến Đông Dương chiến trường thành Đông Dương thị trường". Thật vậy, việc kết nạp VN vào ASEAN ngoài những lợi ích kinh tế và chính trị còn có tác dụng lớn trong việc tạo bầu không khí hòa dịu và an ninh khu vực tốt hơn, giúp cho các nước Đông Nam Á cùng phát triển thuật lợi: ASEAN không thể thiếu VN, trong thập niên 90 này.

VN gia nhập ASEAN là cần thiết vì VN và các nước ASEAN có những lợi thế so sánh đồng dạng về các nông sản nhiệt đới, về vị trí địa lý và về một số tài nguyên khoáng sản, lao động... Những nước có lợi thế đồng dạng khi liên kết chặt chẽ với nhau

kinh tế khu vực và thế giới.

Gia nhập ASEAN, VN sẽ phát huy được mạnh mẽ hơn các nguồn lực bên trong, mở ra những tuyến liên kết khu vực về nhiên liệu năng lượng (than, dầu khí, thủy điện), về sử dụng nguồn nước sông Mê Kông, về giao thông vận tải và du lịch... Qua chiếc cầu nối ASEAN, VN sẽ hội tụ được ngày càng nhiều hơn các nguồn lực bên ngoài từ các khu vực kinh tế xa hơn và phát triển cao hơn, nhờ đó mà tiếp cận nhanh hơn với nhịp độ phát triển của nền kinh tế thế giới.

Tuy nhiên, không phải mọi cuộc mở cửa và hội nhập đều có thể đem lại những kết quả to lớn và rực rỡ. Thị trường thế giới không phải là một sân chơi hữu nghị mà thực chất là một võ đài kinh tế. Chỉ những đấu thủ nào được chuẩn bị kỹ lưỡng về thể lực, tinh thần, kỹ thuật và đấu pháp mới có thể thu được thắng lợi trên sân đấu.